

SAKINILACAK BAZI KONULAR

es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berakâtühû.

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Cumanız mübarek olsun... Allah Teâlâ Hazretleri cümlenizden razı olsun...

a. Tevbeyi Geciktirmekten Sakının!

Bugün okuyacağım hadis-i şeriflerden birincisi, İbn Abbas *radıyallahu anh'dan*. Deylemî, Peygamber Efendimiz'in amcazâdesi Abdullah İbn Abbas *radıyallahu anh'dan* rivayet etmiş. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyuruyor ki:

إِيَّاكَ وَالتَّسْوِيفَ بِالتَّوْبَةِ وَإِيَّاكَ وَالْغُرَّةَ
بِحِلْمِ اللَّهِ عَنْكَ¹

İyyâke ve't-tesvîfi bi't-tevbeti ve iyyâke ve'l-ğurrate bi-hılmı'llâhi anke.

Kısa bir hadis-i şerif, tevbe ile ilgili bir hadis-i şerif. Tevbe biliyorsunuz, hepimiz için gerekli bir iş olduğundan, bu konudaki bu

¹ Deylemî, *Firdevs bi-Me'sûri'l-Hitâb*, 1/388 (1564); *Râmûzu'l-Ehâdîs*, 173/2.

hadis-i şerifi biraz açıklamak istiyorum. Peygamber Efendimiz, bu hadis-i şerifte buyuruyor ki:

(İyyâke ve't-tesvîfe bi't-tevbeh...)

Arapça'da *sevfe* kelimesi vardır, ileride bir şeyi şöyle yapacağım falan demek gerektiği zaman, fiilin başına *sevfe* getirilir. Mesela, (*Sevfe ekûlü*) “İleride söyleyeceğim!” demek.

قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي

(Sevfe estağfiru leküm rabbî) “Siz evlatlarım için Rabbimden ileride tevbe ve istiğfar edeceğim!” diye Kur’ân-ı Kerîm’de geçiyor.

Sevfe, ileride bir şeyi yapmak demek. *Tesvîf* de, bir şeyi zamanında yapmayıp, ilerideki bir zamana atmak, geriye bırakmak, yapması gerekeni tehir etmek manasına gelen bir kelime. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(İyyâke ve't-tesvîfe bi't-tevbeh) “Tevbeyi

geriye bırakmaktan şiddetle sakın, kaçın!” Yâni tevbeyi geriye bırakmayın, zamanında yapın, hemen yapın, bir saniye bile geçirttirmeyin!

(Ve iyyâke ve'l-ğurrete bi-hilmi'llâhi anke) Bir başka kelime daha ekleniyor

arkasına: “Allah’ın sana karşı halim davranmasından dolayı aldanma! Aldanmaktan da şiddetle sakın!..”

Şimdi, aziz ve sevgili dinleyiciler, biliyorsunuz ki Allah’a iyi kulluk etmemiz lazım, rızasını kazanmamız lazım! Melek gibi olmamız lazım, günahlardan uzak durmamız lazım! Allah’ın emirlerini tutmamız lazım, yasaklarından kaçınmamız lazım!.. Emirlerinin listesini yapıp, kendimiz, çoluk çocuğumuz ve çevremizdekiler, bilhassa sorumluluğu omuzumuzda olan kimselere öğretmemiz lazım! Yasakları öğretmemiz lazım! “Bak, Allah şunları şunları yasaklamış... Yalanı yasaklamış, hırsızlığı yasaklamış, adam öldürmeyi, can yakmayı, zulmetmeyi yasaklamış...” diye neleri yasaklamışsa, bunları herkesin bilmesi lazım!

Ne zamandan bilmesi lazım?.. Çocukluk çağından bilmesi lazım! Büluğa ermeden önce, sorumluluk başlamadan önce bilmesi lazım!.. Çok dikkat etmemiz lazım; çünkü Allah bizi görüyor, biz Allah’ın huzurundayız. Allah’ın divanına varıp Allah’a bu dünyadaki hayatımızda işlediklerimizden hesap

vereceğiz. İşlediklerimi de banda alınıyor, sesleri kaydediliyor, görüntüleri kaydediliyor. Melekler defterlere yazıyorlar... Bunların hepsi yarın rûz-ı mahşerde, mahşer gününde ortaya saçılacak, dökülecek, teraziye konulacak, tartılacak... Zerre kadar hayır işleyen, hayrının karşılığını görecektir; zerre kadar şer işleyen, şerrinin cezasını çekecek... Eğer hayırları çok olursa cennete gidecek... Bunları hepiniz bildiğiniz için ben nokta nokta manasına falan diyorum.

Bunlar böyle olması gerekirken ve Müslüman olduğumuz halde, maalesef yine de kusurlarımız oluyor. En iyi insanların da kusurları oluyor. Melek gibi, aksakallı, beyaz başörtülü dedelerin, ninelerin, iyi insanların da hataları oluyor. Bir de zaten iyi insan olamamış Müslümanlar var, zaten kusurlu... Kendisi de işin farkında... Namazları kılmıyor, oruçları tutamıyor, hatalı işler yaptığının kendisi de farkında...

Şimdi ne yapması lazım Müslümanların?.. Bu yanlış işlerini bırakması lazım!.. Eğer hayatta yanlış bir yol tutturmuşsa, yanlış yolundan dönmesi lazım!.. Nereye dönmesi

lazım?.. Cenâb-ı Hakk'ın razı olduğu tarafa dönmesi lazım! Yönünü değıştirmesi lazım!.. Cennete götürecek yola dönmesi lazım! Yanlış yollara gitmemesi lazım!.. Bu dönüşte tevbe deniyor. Tevbe, dönüş demek. Yâni, insanın tutturmuş olduğu yanlış hayat tarzını döndürmesi, değıştirmesi...

Birçok kimse bunu hemen yapmıyor. İşin farkında olsa bile, hatasının farkında olsa bile, “Bunu ileride düzeltirim!” diyor, hemen düzeltmeye kalkmıyor, hatasını hemen bırakmıyor. Zararlı ve yanlış olduğunu bildiği şeyi bile, “İşte ben ileride bırakacağım!” diyor. “Otuz yaşında, kırk yaşında, elli yaşında, emekli olduktan sonra veyahut hele dur bakalım bugün değil, ileride...” diye bir ilerideki tarihe atıyor.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyuruyor ki: “İşte bu tevbeyi geciktirmeyi, ilerideki bir tarihe atmayı yapmayın! Sakının bundan, şiddetle sakının! Yâni tevbenizi hemen yapın, dönüşünüzü hemen yapın, Cenâb-ı Hakk'ın yoluna girin!” buyuruyor.

Niçin?.. Ölüm geliverir de ondan... Başka bir hadis-i şerifinde buyurmuş ki:

عَجِّلُوا بِالتَّوْبَةِ قَبْلَ الْمَوْتِ²

(Accilû bi't-tevbeti kable'l-mevt) “Ölüm gelmeden evvel, ölüm sizi ansızın yakalamadan önce tevbe edin!”

Ölüm sizi tevbe edemedi, günah üzerinde devam ederken, hatta günah işlemekte iken, tam günah anında yakalayiverir. Azrâil gelir, tam içki masasında canını alır, meyhanede canını alır, kumar masasında canını alır... Veyahut, Allah korusun, zina mahallinde canını alır. Suç üzere olmak çok fenâ... Ne yapmak lazım?.. Suçu, günahı, hatayı, yanlış, küçük de olsa, büyük de olsa hemen bırakmak lazım! Tehir etmemek lazım!..

Onun için Efendimiz'in şiddetli bir tavsiyesi var:

“Aman, tevbeyi sakın ileriye bırakmayın! Tevbeyi ileriye bırakmaktan sakının!”

² Elbânî, *Silsiletü'l-Ehâdîsi'd-Daîfe*, 1/174 (75).

Eh hemen tevbe edeceğiz, Cenâb-ı Hakk'ın doğru yoluna gireceğiz. Bazıları diyor ki:

“Hacca gideyim de öyle...”

Bazıları da diyor ki:

“Sabah olsun da öyle...”

Halbuki sabaha belki çıkar, belki çıkamayız. Hemen tevbe etmeliyiz!

Sonra: (*Ve iyyâke ve'l-gurrate bi-hilmi'llâhi anke*) “Allah'ın sana karşı halim selim davranmasına da aldanma!”

Biliyorsunuz, Allah Teâlâ Hazretleri'nin bir sıfatı, o güzelim Esmâ-i Hüsnâ'sından birisi de Halîm olması. Hilim sıfatı var Allah'ın... Allah Teâlâ Hazretleri Halîm'dir, çok hilim sahibidir. Hilim ne demek?.. Yumuşak davranmak, kızılacak bir şeyin karşısında bile parlamamak, sert davranmamak...

Böyle bazı sakın insanları görürüz, severiz, hoşumuza gider:

“Bu adam çok halim selim bir adam; sinirlenmiyor, yumuşak, kaymak gibi, pamuk gibi...” deriz.

Allah Teâlâ Hazretleri'nin de halimliği vardır. Neden?.. İşte görüyorsun, kâfir,

küfrüyle yaşıyor... İşte görüyorsun, katil, adam öldürmüş, ortada geziyor... İşte görüyorsun hırsız, hırsızlığı yapmış, yine de yapıyor arada fırsat buldukça... “Birden başına yıldırımlar yağsa, hemen mahvolacak, kahrolacak!” diye düşünebilir belki bir insan. Fakat duruyor, ortada dolaşıyor. Veyahut Müslüman bir kul ama İslâm’ın emirlerini tutmuyor, başına bir belâ, bir ceza gelmiyor. Namaz kılmıyor da, yine sıhhati yerinde... Yine dükkânı tıkır tıkır çalışıyor, kasasına paralar yine şarıl şarıl, şıkır şıkır akıyor.

Haa, bak aslında cezalı durumda olduğu halde, Allah mühlet veriyor. Yolda bir hata işlediği zaman, yanlış bir şey yaptığı zaman insan, ne yapıyor trafik polisi?.. Biraz ileride:

“Dur!” diyor.

“Çek bakalım kenara!” diyor. “Ver bakalım ruhsatı, ehliyeti...” diyor. Ondan sonra, “Gel bakalım yandaki arabaya!” diyor.

Orada cezayı yazıyor, makbuzu kesiyor, parayı da alıyor.

Allah Teâlâ Hazretleri bazen cezayı birden vermiyor. Neden acaba?.. Bir kere Allah Teâlâ Hazretleri tevbeyle bir zaman ayırıyor kuluna:

“Belki kulum yaptığı hatadan üzülür, pişman olur. ‘Aman yâ Rabbi, ben bir hata işledim, çok üzüldüm şimdi, çok mahcup oldum; beni affet!’ der.” diye.

Allah’ın affediciliği var ya, Allah Teâlâ Hazretleri *Afüv*’dür. *Afüv* ne demek?.. Affetmesi çok çok fazla demek... Sonsuz derecede af sıfatı var. Hiç kimsenin ölçemeyeceği kadar, affı, merhameti çok... *Ğaffâru*’z-zünûb, günahları çok çok mağfiret edici. Sayısız, hadsiz, hesapsız tecellîleri var. Çok affediyor, mağfiret ediyor. Sonra, *Settâru*’l-uyûb; ayıpları setrediyor, bağışlıyor. *Erhamü*’r-Râhimîn; acıyanların, merhamet edenlerin en merhametlisi, çok merhamet edici...

Dilerse kahreder, her şeye kâdir, ol derse olur, öl derse ölür karşısındaki kulu... Ama böyle hilim sıfatı var, halîm davranıyor. *Ğaffârlığı* var, afv-ü mağfiret ediyor. *Settârlığı* var, ayıpları setrediyor. *Tevvâblığı* var, kul tevbe ettiği zaman tevbesini kabul ediyor... Onun için böyle bir gûnahtan sonra bir müddet kulun başına bir şey gelmiyor.

Şimdi bazı kullar, “Bak ben günah işliyorum da, Allah başıma belâyı sarmadı, başıma yağdırmadı cezaları...” diyor, biraz böyle rahatlıyor, bir daha işliyor günahı...

Doğru değil. Allah Teâlâ Hazretleri birden cezayı vermedi, neden?.. Kullara merhametinden.

“Belki tevbe ederler... Tevbe ederlerse, ben de affederim!” diye.

Allah Teâlâ Hazretleri, kulunun tevbe etmesinden çok memnun oluyor. Fevkalade razı oluyor tevbe edenlerden... Kulun hatasını anlayıp dönmesini çok seviyor, onun için affediyor.

“Aferin, kendini yenebildi, nefsini aşabildi, duygularını bastırabildi, şeytana uymadı... Güzel bir hareket gösterdi, iyi bir başarı gösterdi; affettim!” diyor, affediyor.

Affetmesi için fırsat olsun, zaman olsun. Hele bir akşam olsun da, bir sakın bir kafayla düşünsün! Hele bir uyku uyusun uyansın da, kızgınlıkla, azgınlıkla veya taşkınlıkla yapmış olduğu hatayı anlasın da, sonra içine bir ateş düşsün diye mühlet veriyor. O da:

“Ah, ben ne yaptım? Rabbim bana her zaman lütfuyla nice nice nimetler verirken, vermekteyken, veriyorken, ben o nimetlerini yiyorken; Allah’ın nimetini yiyorum, Allah’a isyan ediyorum. Ben ne kadar zalim bir kulum! Aman yâ Rabbi, ben hata ettim; sen *Ğaffâru’z-zünûb*’sun, beni afv-ü mağfiret eyle yâ Rabbi!’ diye gözyaşı döküyor, secde ediyor. Yalvarıyor, ağlıyor, tesbih çekiyor, kurban kesiyor... Derken, böyle güzel bir şeyinden dolayı Allah Teâlâ Hazretleri affediyor.

Ama bir de, “Evet, işte ben günah işledim de ceza vermedi...” diyenler oluyor. Bizim lisede böyle bir arkadaşımız vardı. Anlatamayacağım şekilde edepsiz. “Eğer şey olsa, cezayı verirdi; vermiyor.” falan diye günahı bir daha işliyor, hatayı bir daha işliyor.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“Sakın Allah’ın sana o anda halim davranıyor olmasına aldanma!”

Neden?.. Halim davranır da, cezayı hak ettiğin zaman da, birden gazabıyla seni kahreder. Bir sille, bir şamar, bir ilâhî cezâ, bela gelir, dokuz takla atar suçlu insan... Neden?.. Verilen müddeti değerlendirmedir,

anlamadı Allah'ın tevbe için zaman verdiğini; günah üzerine günah işlemeye devam etti. Nasihatleri tutmadı, ikaz edenlerin ikazlarına aldırmadı, “Allah *Ğafûr*'dur, *Rahîm*'dir.” dedi.

Bunu çok söylüyorlar bu devirde... İslâm'ı bilmiyor, İslâm'ı yaşamıyor, ikaz eden kimselere de kızıyor. Diyor ki:

“Sen ne oluyorsun yâ, niye böyle bu kadar kaşını çatıyorsun? Niye bu kadar sert oluyorsun?.. Allah namına niye böyle etrafa cezalar yağıdırıyorsun?.. Allah *Ğafûr*'dur, *Rahîm*'dir.”

İyi ama, Allah Teâlâ Hazretleri *Ğafûr*'dur, *Rahîm*'dir ama, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* de:

“Allah'ın öyle halim olmasına aldanıp gevşemeyin! Tedbir alın, dikkat edin, toparlanın! Kendinize çeki düzen verin, sonra karışmam...” buyuruyor.

Allah hem *Ğafûru'r-Rahîm*'dir, hem de *Azîzün zü'ntikâm*'dır.

Hem de cezasını verir, belâsını verebilir.

Amentü'de okuyoruz, herkes biliyor. Herhalde *Amentü*'yü iyi öğretmiyorlar, aziz dinleyiciler! (*Hayrihî ve şerrihî mine'llâhi*

teâla) Yâni, “İnsanın başına gelen hayırlar da, şerler de Allah’tan... Allah’ın takdiriyle oluyor.” O zaman bir bela gelir başına Allah’tan, onu da düşünmesi lazım!.. Allah rahmetiyle tecellî ediyor, hilmi ile muamele ediyor, cezasını birden vermiyor. Ama şerri de var, şer de Allah’tan... Bir de ceza gelirse diye toparlaması lazım kendisini.

Hani hırsız bir hırsızlık yaptı, “Polis beni yakalayamadı...” diyor. İyi ama, “Bir sıçrarsın, iki sıçrarsın, üçüncü de yakalanırsın çekirge...” diyorlar. Yâni, sonunda yakalanırsın. Sonunda kelepçe kollarına bağlanır, hapse girer, rezil rüsvâ olur, hayatı mahvolur... Hayatı kayar diyorlar. Hayatı zindan olur, ömrü çürür hapislerde...

Kaçayım derken ev sahibiyle boğuşurken yaralanır, balkondan düşer, ölür suç üzere... Veyahut ev sahibiyle mücadele ederken, bıçağı çeker, onu öldürür. Hadi hırsızlıktan katillığe geçer... Derken idam sehpasına gider.

Şeytan insanı bir suç işletmekte bırakmaz, daha derine, daha derine çekip, bataklığın içinde daha kötü işler yaptırmaya doğru götürür.

Onun için Allah'ın cezası geldikten sonra, "Tamam, Allah'ın cezası geldi." demek hüner değil. Gelmeden, Allah'ın halimliğini anlayıp, halimliğine de aldanmayıp; "Aman, bu halimliğini ben suiistimal etmeyeyim, tevbe edeyim!" demesi lazım insanın, aklını başına toplaması lazım!..

Bugün için çok önemli bu hadis-i şerifteki nasihat... Çünkü bugünün insanı hem günah işliyor hem de Allah'tan rahmet bekliyor. Eski zamanın mübarek insanları, ömürlerini ibadetle geçiriyorlardı, yine azaptan korkuyorlardı:

"Acaba Allah beni azabına uğratır mı?" diye, tir tir titriyorlardı.

Müttakî kul ne demek, Allah'tan korkan kul ne demek, takvâ ehli kul ne demek?.. Hem ibadet ediyor, ömrünü ibadetle, tâatle, hayrâtla, hasenâtla geçiriyor, hem de Allah azabına uğratır mı diye, "Acaba azabına, kahrına uğrar mıyım?" diye, tir tir titriyor. Bu zamanın cahili de hem günah işliyor hem de Allah'ın rahmetini bekliyor. Ne kadar tezat... Eskiler ne kadar ihtiyatlı, yeniler ne kadar ihtiyatsız... Ne kadar şaşkın ne kadar yanlış

düşünüyorlar!.. Yâni bu işin şakası yok ki, ya azaba uğrarsa, ondan kim kurtaracak onu?..

Onun için eskilerin yaptığı gibi hem ibadet, itaat etmeli, hem de “İbadetlerim kabul oldu mu? Yoksa benim bilmediğim, anlayamadığım bir hatamdan, kusurumdan dolayı Allah beni cezaya çarptırır mı?” diye pür dikkat olmalı!..

İnsan pür dikkat olursa, müteyakkız olursa, her işine dikkat ederse, yaptığı işleri kendisi, kendi kendine tefekkür edip düşünürse; kendini çeki düzen altına alırsa, zabt-ü rabt altına alırsa, hata işlemesi azalır. Salıverirse, hataları devamlı işler.

Onun için aziz ve sevgili kardeşlerim, tevbeyi geciktirmeyin, yarına bile bırakmayın!.. Bir saat sonraya bile bırakmayın!..

“Şu anda hata işliyorum, şu anda günah işliyorum. Bu bitsin de, masadan kalktıktan sonra tevbe ederim...”

Hemen şu anda bırak!.. Sigara içiyorsun; yarısında bırak at, bir daha alma!..

Geçen gün bir arkadaş anlattı. Sigaranın kötülüklerinden bahsetmiş bir doktor arkadaş

hastasına... Hasta, “Haklısın doktor bey!” demiş, cebinden de sigara paketini çıkartmış, ayağının altına almış, ezmiş. Çıkmış doktorun yanından...

Doktor da herhalde içine mâlûm mu oldu, ne olduysa, “Şunu takip et!” demiş adamına... Takip etmiş adamı. Adam doktorun muayenehanesinden çıkmış, bakkala girmiş, bir paket sigara almış, öyle gitmiş. Yâni, doktorun muayenehanesinde sigarayı bırakıp, bir adım ötede yeniden başlamak olur mu?.. İlki güzel! Atacak, içmeyecek, ondan sonra da sebat edecek.

Bütün günahlar da bunun gibi, sigara alışkanlığı gibi. Kolay değildir bırakması... Hemen anında bırakmalı ve bir daha da işlememeli!.. Allah’ın ceza vermiyor oluşuna aldanmamalı!.. Vermiyor, vermiyor, vermiyordur da, belki vermeme müddeti sonuna yaklaşmıştır, bir saniye sonra Allah’ın bir cezası gelecektir. Belki bir zelzele olacaktır, başına bir şey düşecektir. Belli olmaz.

Onun için ne yapması lazım?.. Allah'ın kahrına uğramadan kendini derlemesi, toparlaması lazım!..

Aziz ve sevgili kardeşlerim, bu birinci hadis-i şerif çok gerekli bir uyarı. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in bu uyarısı hepimize lazım!.. Hele hele bu zamanın aydın kesimi; böyle bilgili, az çok bilgisi var... Ama İslâm'ı bilmiyor. Yâni dünyevi bilgisi var, laf söyleme bilgisi var. Kendisini savunma meziyeti, kabiliyeti var. İbadete taate çağırdığın zaman, Allah'ın emirlerini tutmaya çağırdığın zaman, hemen diyorlar ki:

“İslâm müsamaha dinidir, hoşgörü dinidir. Hoş görün!”

Neyi hoş göreceğim kardeşim, anlat bakalım, öğreneyim! Neyi hoş görecekmişim?.. Günahları hoş görecekmişim... Allah'ın hoş görmediği şeyi ben nasıl hoş görürüm?.. Allah hoş görmemiş, hoş olmadığını da yazmış, bildirmiş. Peygamberine de söylemiş, kitabında da yazmış. Allah'ın hoş görmediğini hoş görmek diye bir şey olur mu?..

“Senin dinin sana, benim dinim bana... Sen bana karışma!” diyor.

Öyle şey olur mu?.. Bir insanın kendisine Allah'ın emri, Peygamberin tavsiyesi anlatıldığı zaman, söyleyeceği en kötü söz budur.

“Sen bana karışma!..”

Canım işte karışmış bir kere, Allah söyletmiş, gelmiş, Peygamber Efendimiz'in hadisini söylemiş, Kur'ân-ı Kerîm'in ayetini söylemiş. “Sen bana karışma!” diyor. Söylendi kardeşim, oldu, bitti, ikaz oldu. Uyanacaksın, kızmayacaksın!.. Hatalıysan, kızmayacaksın ve sözü tutacaksın! Şu anda başına bir ceza gelmiyor diye aldanmayacaksın!..

b. Acizlerin İşini Yapmamaktan Sakının!

İkinci bir hadis-i şerif, Ebû Hüreyre *radıyallahu anh'dan*. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in “Şöyle yapmayın!” dediği konulu sayfa geldi de hadis kitabından... (*İyyâküm*) demek, “Sakının, sakın öyle bir şey yapmayın!” manasına bir edat-ı tahzir, yâni hazer ettirme edatı. “Aman, sakın ha yapma!” manasına bir kelime bu *ıyyâke* ve *ıyyâküm*.

Diyor ki Efendimiz bu ikinci hadis-i şerifte:

إِيَّاكُمْ وَالْإِقْرَادَ يَكُونُ أَحَدُكُمْ أَمِيرًا أَوْ عَامِلًا فَتَأْتِي
 الْأَرْمَلَةُ وَالْيَتِيمُ وَالْمِسْكِينُ فَيُقَالُ
 أَقْعُدْ حَتَّى يُنْظَرَ فِي حَاجَتِكَ
 فَيُتْرَكُونَ مُقْرَدِينَ لَا تُقْضَى لَهُمْ حَاجَةٌ
 وَلَا يُؤْمَرُوا فَيَنْفَضُّوا وَيَأْتِي الرَّجُلُ الْغَنِيُّ الشَّرِيفُ
 فَيُقْعِدُهُ إِلَى جَانِبِهِ ثُمَّ يَقُولُ مَا حَاجَتُكَ
 فَيَقُولُ حَاجَتِي كَذَا وَكَذَا
 فَيَقُولُ أَقْضُوا حَاجَتَهُ وَعَجِّلُوا³

*İyyâküm ve'l-ikrâde yekûnü ehadüküm
 emîran ev âmilen fe-te'ti'l-armeletü ve'l-
 yetîmü ve'l-miskînü fe-yükâlü: Uk'ud hattâ
 yünzara fî hâcetike fe-yütrakûne mükridîne lâ
 yükdâ lehüm hâcetün ve lâ yü'merû fe-
 yenfeddû ve ye'ti'r-racüle'l-ğaniyyü's-şerîfû
 fe-yük'idühû ilâ cânibihî sümme yekûlü:
 Hâcetî kezâ ve kezâ. Fe-yekûlü: Ükdû
 hâceteğû ve accilû.*

*Sadeka Rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ
 kâl.*

³ Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, 6/108; *Râmûzu'l-Ehâdis*, 173/6.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*İyyâküm ve'l-ikrâd*) “Sakınınız bazı kimselerin acizliğinden dolayı hakkını müdafaa edememesinden...)

İşin gücün görüldüğü resmî mahalleri, daireleri ve o işin gücün başında bulunan kişileri anlatıyor Efendimiz:

(*Yekûnü ehadüküm emîran*) “Sizden biriniz emir olur.” *Emir* ne demek?.. Emretme salâhiyeti kendisinde olan kimseye emir derler. Yâni bir şeyin başkanı. Başta bulunduğu için “Sen şunu şöyle yap, böyle yapma!” diye emrediyor. Orduda komutan aşağıya emreder, sözü dinlenir. Sadece orduda olmaz; dairede de müdür emreder, memurlar emrini dinler. *Memur* ne demek?.. Kendisine emredilen kişi demek zaten, o da emir kökünden geliyor.

“Sizden biriniz emir olur, yâni bir yerde müdür veya emredici makamda başkan veya komutan olur; (*ev âmilen*) veya âmil olur.” *Âmil* de, bir işi yapan kimse demek. Zekâtı toplama işini yapan kimselere de *âmil* derlerdi. Giderdi zekât verecek kabilelere, kişilere, “Ver bakalım malanın zekâtını, topluyoruz. Ben zekât memuruyum!” derdi, toplardı. Bu

zekât da beytü'l-mâl-i müslimîne, yâni Müslüman devletin hazinesine gelirdi. Oradan ilgili yerlere, Kur'ân-ı Kerîm'in emrettiği yerlere harcanırdı. Bunu toplamakla, o iş yapmakla vazifeli kimseye de *âmil* derlerdi. Âmil aslında amel eden, iş yapan kimse demek. Herhangi bir devlet dairesinin başındaki insana da âmil derler.

Şimdi, “Sizden biri emir veya amir veya âmil veya müdür veya başkan olur, sorumlu kişi olur. (*Fete'ti'l-ermeletü*) İşler orada görülüyor ya, onun kapısına dul kadın gelir; (*ve'l-yetîmü*) babası anası olmayan çocuk, yetim gelir; (*ve'l-miskînü*) aciz, yoksul, fakir insan gelir.”

O daire, o işin görüldüğü yer. Mesela zekât âmiliyse, zekâtlar toplanmış, yanında duruyor. Dul geldi; dula verilecek... Yetime verilecek, miskine verilecek. Veyahut belediyede biri iş, hükümette bir iş, böyle insanların hizmeti için kurulmuş bir dairede bir iş için yetim gelir, dul gelir, miskin gelir. (*Fe-yukâlü*) “Ona denilir ki: (*Ük'ud hattâ yünzara fî hâcetik!*) Otur şurada, isteğin ne ise baksınlar!’ denilir.” Yine burada otur deniliyor.

Şimdi öyle devlet daireleri var ki, oturacak yer yok... Gidiyorsun, koridorlarda bekle Allah'ım bekle... İçeriden çağıracaklar de sen gireceksin diye. Hani iş görülen yerlere de koridorlara birer sandalye konulsa, iyi hayır olacak. Zavallı dışarıda bekleyenler, dikilmekten mahvoluyorlar. Şöyle bir rahat yerde otursalar, rahat beklerler.

“Yetim veya dul veya miskin geldiği zaman deniliyor ki: (*Ük'ud hattâ yünzara fî hâcetik!*) ‘Dileğin ne ise, ihtiyacın ne ise dinlenecek, bakılacak, işin görülecek. Otur bakalım!’ denilir. (*Feyütrakûne mukridîne*) Böyle söz söylemez bir vaziyette, aciz bir vaziyette o orada terk olunur. (*Lâ tukdâ lehüm hâcetün*) İş görülmez, (*ve lâ yü'merû*) emir de olunmaz. (*Fe-yenfaddû*) Bu gelen zavallı dul veya yetim veya miskin ne yapar?.. Boynunu büküp gider.” Neden?.. “Otur!” denildi, “İşin görülecek!” denildi; bekledi bekledi, bir şey yok, kalkar gider. Çünkü zavallı; işini görecektir, derdini anlatacak durumu yok.

Buna karşılık buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Ve ye'tir-racûlü'l-ğaniyyü's-şerîf*) “Buna mukabil aynı daireye zengin, şerefli, eşraftan, itibarlı bir adam gelir. (*Fe-yuk'iduhû ilâ cânibihî*) İşin başındaki kişi, müdür bey onu hemen yanına oturtur.” “Rica ederim, şöyle buyurun efendim!” der, başköşeye oturtur. Rahat koltuklar vardır böyle, gömüldüğü zaman beli rahat eder insanın. Kolunu kenara koyar, rahat oturur. Şimdi bir de çay kahve ısmarlar.

(*Sümme yekûlü: Mâ hâcetüke?*) “Sonra ona, ‘Efendim arzunuz nedir, ihtiyacınız nedir?’ diye sorar kendisine. (*Fe-yekûl: Hâcetî kezâ ve kezâ.*) O bey de, eşraftan zengin adam da der ki: ‘Benim işim şudur, şudur... Lütfen şunu görüverin!’ der.

(*Fe-yekûl*) Müdür hemen der ki: (*Ukdû hâcete hû*) ‘Ey etrafımdaki memurlar, hemen koşuşun, bunun işini görün! (*Ve accilû!*) Acele de edin! Yâni öyle gevşek de davranmayın, koşuşun, bu adamın işini yapın!’ der.”

İyi, güzel, bu adamın işini koştura koştura yaptırtıyorsun da, deminki o yetimi, dulu, miskini öyle oturtun da dinlemedin?.. Saatlerce koridorda bekledi de sonra, boynu

büküldü, geri gitti. İşte Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*, bu iki sahneyi diliyle, o mübarek anlatışıyla anlatıyor. Demek ki o zamanlarda da, devlet daireleri şimdiki kadar gelişmemiş olsa da, yine devletin divanı vardı, dairesi vardı, resmî kişiler vardı. Tabi ona müracaat edenler de vardı.

Diyor ki Efendimiz:

“Aman kendi derdini anlatamayan insanlardan sakının! Haklıdır, haceti vardır, derdi vardır; anlatamaz, hakkını savunamaz, kendisini müdafaa edemez, işini bitiremez. İşte bunlardan sakınınız!” diyor.

Onlara otur denilip de, dinlenmeyip de, işi görülmeden geri gönderilmesine razı olmuyor Peygamber Efendimiz. Zengine itibar edilip de fakirin kenarda bekletilmesini tasvip etmiyor. “Aman öyle yapmayın!” buyuruyor.

Şimdi bu münasebetle bir hatıramı size anlatmış olayım: Seneler önce, çok sevdiğimiz bir kardeşimiz çok yüksek bir müessesenin başındaydı. İsmi de söylemiyorum, o devlet dairesini veya müesseseyi de söylemiyorum. Ama kapısı kalabalık, gelenler yığınla, bekleme odası tıklım tıklım dolu... Ben de çok

yakınıyım, Hocasının damadıyım. Ben de oraya gittim.

Kâtibi olan şahıs, -sekreter demiyorum, dikkat edin- teşrifatçısı olan şahıs içeriye haber verdi benim geldiğimi... Hemen içeriye aldı. O kadar kalabalığın arasından ben geçtim, tık tık tık... Herkes bana bakıyor, “Biz bekliyoruz, bu niye içeriye girdi?” falan diye de herhalde içlerinden bir şeyler de düşünmüşlerdir.

Ben hemen genel müdür beyin odasına alınmış oldum. Güzel... Beni hakikaten demin tarif ettiğim gibi güzel bir maroken koltuğa oturttu. “Buyur!” dedi, “Çay içer misin?” dedi, çay da ısmarladı. Ben meşgul etmek istemiyorum kendisini... O olsun dedi, çay ısmarladı. Çok güzel, her şey güzel... Kat’iyyen bana, “Hacetin nedir, işin nedir?” diye sormadı.

Ne yaptı?.. Bakın güzel bir şey anlatıyorum size: Dışarıda sırada olan insanları bir bir çağırdı, hepsini dinledi, onların işlerini gördü. Benim sıram geldiği zaman, bana döndü, “Senin isteğin neydi?” dedi, bana onu sordu. Ben de zaten kendi işim değildi, bir şey

söylemek için gitmiştim oraya... O söyleyeceğim sözü söyledim. Çok hoşuma gitti.

Yâni ilk olarak yanına alması neden?.. Hocasını sevdiğinden, ben de Hocasının damadı olduğumdan, benim dışarıda ötekilerle beraber beklememe razı olmadığından, bana yakınlığını göstermek için iltifat eyledi, sağ olsun, beni odasına aldı. Aldı ama ötekilerin hakkını çiğnemedi, ötekilerden öne geçirmedi. Ön sırada olanları dinledi dinledi, sıra bana gelince benim hacetimi sordu. Çok hoşuma gitti.

Mümin insanların hali başka oluyor. İmanlı insan her yerde adaleti düşünüyor ve her şeyde adalet etmeye çalışıyor. Neden?.. Yarın mahkeme-i kübrâda her yaptığımız işten sorgu sual olunacak diye, adaletsizlik etmiyor. Yâni, insanın tabi hanımına karşı adaletsizlik etmemesi lazım, anne babanın çocuklarına karşı adaletsizlik etmemesi lazım! Hakkını koruması lazım!..

Bugün birisi telefon ediyor:

“Hocam, biz falanca kimse ile evlenmeyi arzu ediyoruz. O da iyi bir insan, ama benim

babam razı olmuyor. Falanca aracı oldu, kabul etmedi; falanca aracı oldu, kabul etmedi...”

Hep itibarlı kimselerin isimlerini sayıyor. Kabul etmedi, kabul etmedi, kabul etmedi...

“Peki, kızım niçin kabul etmedi?” dedim.

“Sebep de göstermiyor, kabul de etmiyor.”

“Annen istiyor mu?..”

“Annem istiyor.”

“Kardeşlerin istiyor mu?..”

“Kardeşlerim istiyor.”

“Kendin istiyor musun?..”

Kendisi istiyor. Bu noktada baba haksızlık ediyor. Kişinin kişi haklarına bir müdahale oluyor bu... Evet, baba ama, o da onun hukukunu kollamalı!.. Nikâh iki kişi arasında bir anlaşma. İkisi de iyi insan olduktan sonra, o da o kadar olumsuzluk göstermeyecek, biraz yumuşak davranacak. O da kızının hatırını kollayacak.

Kız babasının hatırını kolluyor. Evliliği istiyor, fakat “Babamın hatırı kırılmasın, rızasını kaybetmeyeyim!” diye, babasının da

hatırını kırmak istemiyor. Babası da sert davranıyor.

Her şeyde insan adalet etmeli!.. Çocuğunun bile hakkını vermede haksızlık yapmamalı!.. Hatta Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in bir sözünü söyleyeyim, belki dehşete düşeceksiniz, belki hayret edeceksiniz, belki tüyleriniz diken diken olacak...

Diyor ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Hazretleri:

“Sizden önceki ümmetler, sizden önceki milletler, içlerinden zayıflar, güçsüzler suç işlediği zaman, onları cezalandırdıkları halde; böyle itibar sahibi, eşraftan, âyândan hatırlı kimseler suç işleyince, onları cezalandırmadıkları için helâk oldular.”

Ayırım yapıyorlar, yâni çifte standart diyorlar ya... İkili bir ölçü kullanıyor, tek bir ölçü kullanmıyor. Adamına göre ölçü... İyi adama göre her şey hoş, öteki sadece vatandaşa her türlü yük yükleniyor.

*Milyonla çalan mesned-i izzette ser-efrâz,
Birkaç kuruşu mürtekibin câyi kürektir!*

dediği gibi Ziya Paşa'nın, öyle haksız muamele uygun olmuyor. Peygamber Efendimiz diyor ki:

“Vallâhi, eğer kızım Fatıma hırsızlık yapmış olsa, ona da cezasını veririm!” buyuruyor.

Yapar mı Fâtıma Anamız?.. Cennetlik olduğu kendisine bildirilen mübarek kimselerden...

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Fâtıma Anamız'ı yanına çağırdı, fısıll fısıll bir sır söyledi. Fâtıma Anamız ağladı, gözlerinden inci gibi yaşlar döküldü. Ondan sonra bir daha eğildi kulağına, yine bir sır söyledi fısıll fısıll... O zaman da güldü Fâtıma Anamız, tebessüm eyledi, sevindi.

Sıkıştırdılar, dediler ki:

“İlk defa bir şey söyledi, ağladın; ikinci defa bir şey söyledi, tebessüm ettin, güldün, sevindin... Birincide ne dedi, ikincide ne dedi?..” dediler.

O da hatırlarını kıramadı soranların, dedi ki:

“Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*, ahirete irtihalinin yakın olduğunu

bana söyledi. Ben de babam vefat edecek, ahirete irtihal edecek, ayrılık olacak diye ağladım. Babamın bu hallerine dayanamadım, gözlerimden yaşlar döküldü, ağladım. Ondan sonra da eğildi, ‘Ailemden ilk önce bana sen kavuşacaksın!’ dedi. O zaman da cennette Rasûlullah Efendimiz’e kavuşacağım için sevindim, güldüm.” dedi.

Yâni, cennetlik olduğu belli olan bir kimse... Ama ne diyor Peygamber Efendimiz:

“Ayırım yapmazdım. Kızım olsa bile, haksız bir şey yaptığı zaman, cezasını verirdim.” diyor.

Yâni, bir insan itibarlı olunca cezası affolacak, itibarsız olunca cezası verilecek... Olmaz!.. Adil bir şekilde ceza ne ise, o ceza verilecek.

Geçenlerde gazetelerde yazıldı, Suudi Arabistan’da afyon kullanmak, esrar kullanmak yasak... Pasaport alanlara da kâğıt veriyorlar, söylüyorlar:

“Bakın Suudi Arabistan’a esrar sokmak, afyon sokmak yasaktır; cezası ölümdür. Ona göre ayağınızı denk alın!” diye de önceden söylüyorlar.

Şimdi bazıları bu işi yapmışlar galiba, hapse düşmüşler. Onların affedilmesi için de Türkiye’den bazı kimseler gitti deniliyor. Hiç kimse onlara, gidenlere itibar etmemiş. Neden?.. İslâm’da birisi gerçekten cezayı hak ettiği zaman, o affedilsin diye gidip, şeriatın tespit ettiği cezayı yaptırtmamaya çalışmak çok ayıp... Yâni ceza terettüb etmişse Allah’ın hükmü; hırsız cezalandırılacak, katil cezalandırılacak, kısasa kısas olacak... vs. Sarhoşun bir cezası var.

Cezalar bölümü ceza hukukunda yazılı. TCK ne demek?.. Türk Ceza Kanunu. Bir de tabii şeriatın ceza bölümü vardır. Kişi bir suç işlediği zaman, cezasının ne olduğunu anlatan bölüm vardır şeriat kitaplarında... O ceza için şefaât doğru değildir. Ceza ne ise o tatbik edilir.

Cezada bazen ihtimaller olur. Mesela, bir kimse bir kimseyi öldürmüşse, kısas olarak onun da öldürülmesi lazım; ama ailesi razı olursa diyeti ödenir. Yâni şeriatın müsaade ettiği şeylerden birisi olabilir ama, şeriatın hükmü, kanunun hükmü kesinleştikten sonra, “Bu yapılmasın!.. Bu cezayı görmesin!” diye

ayırım yapmak İslâm'da doğru bir şey değildir, çok da ayıptır.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bunu uygun görmüyor ve bir şey daha söylüyor:

“Benim çocuklarım yapmış olsa böyle bir şeyi, onu bile cezalandırırdım!” diyor. Neden?..

Adalet eşit olarak uygulanır insanlara... İster şerefli olsun, eşraftan olsun, ister fakir olsun; ister zengin olsun, ister yoksul olsun; ister erkek olsun, ister kadın olsun; büyük olsun, küçük olsun... Hepsinin hükmü nasıl olacağı belirtilmiştir. Onu öyle uygulamak gerekiyor, aziz ve sevgili kardeşlerim!

Vazifeliler de kendilerine gelen insanları sıraya koymalı; hatırlı veya yoksul, eşraftan veya sıradan bir insan diye ayırım yapmadan, hepsine Allah rızası için güzel hizmet edip, hepsinin ihtiyacını görmeye çalışmalı!..

c. Kıssacılardan Sakının!

Bir hadis daha okuyarak bu seferki sohbetimi bitirmek istiyorum:

إِيَّاكُمْ وَالتُّصَّاصَ الَّذِينَ يُقَدِّمُونَ وَيُؤَخِّرُونَ
وَيَخْلُطُونَ وَيَغْلُطُونَ⁴

*İyyâküm ve'l-kussâsallezîne yükaddimûne
ve yüahhirûne ve yahlitûne ve yağlitûne.*

Enes *radıyallahu anh'*dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerif. Burada da İslâm'ın doğruluğa ne kadar önem verdiğini anlayacağınızı tahmin ettiğim için bunu okuyorum. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“Sakının, aman sakının!” Kimlerden? (*el-kassâs*) veyahut (*el-kussâs*); yâni, “Hikâyecilerden, meddahlardan, kıssa anlatıcılardan sakının!” Nasıl kişiler?.. (*Ellezîne*) “Öyle hikâyeciler ki, (*yükaddimûne ve yü'ahhirûn*) bilgileri öne alırlar, sona bırakırlar, yâni yerlerini değiştirirler. (*Yahlitûne ve yağlitûn*) Birbirlerine karmakarış karıştırırlar ve hata yaparlar.”

Biliyorsunuz, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hayatını pürdikkat takip etmişti ashâb-ı kirâm, can kulağıyla dinlemişti,

⁴ Deylemî, *Firdevs bi-Me'sûri'l-Hitâb*, 1/386 (1554); *Râmûzu'l-Ehâdîs*, 174/9.

büyük bir zevkle ve şevkle dinlemişti. İnce hususları dahi tespit etmişler ve nakletmişlerdi, ama aynen nakletmişlerdi. Kelimesini değiştirmemeye çalışmışlardı. Doğruya sadakat arzusuyla, çok dikkatli bir çalışma göstermişlerdi:

“Rasûlullah Efendimiz aynen şöyle söyledi.” demişlerdi. Gayet iyi bir şekilde tespit edilmişti Efendimiz’in haberleri...

Veyahut Kur’ân-ı Kerîm’in nüzul sebebi veyahut dinin ahkâmından herhangi bir konuda bir âlimin falanca sözü... Bunlar gayet güzel tespit edilmişti. Kitaplarda hangi râvîden geldiği, nasıl söylendiği kelime kelime tespit edilmişti.

İslâm’da konuşma böyle olacak! Yâni bir şey hakkında bilgi verilirken, aynen verilecek. Öne almak, cümleyi değiştirmek, arkasını öne getirmek, önünü arkaya getirmek, ters çevirmek karıştırmak, hata yapmak olmaz. Ya doğruyu söyleyecek, dosdoğru söyleyecek; ya da susacak... Yahut da çok iyi dinleyecek, yanlış anlamamaya da çok dikkat edecek. İslâmî ilimlerin çok önemli bir kaidesidir bu.

İlme böyle bir ciddiyetle sarılan toplumda, bu kadar işin titizlikle ele alındığı bir toplumda, kimisi de çıkıyordu, insan topluluklarının karşısında ballandıra ballandıra hikâyeler anlatıyorlardı. Farz edelim, Yusuf ile Züleyha hikâyesi veyahut Mûsâ *aleyhisselam*'la Firavun hikâyesi falan gibi anlatıyor. Bu tatlı tatlı anlatıyor diye halk da etrafına toplanıyor. O da coşuyor, yalan yanlış şeyler anlatıyor. Ne yapıyor?.. Öncekini sonraya bırakıyor, sonrakini öne alıyor, karıştırıyor ve hatalı şeyler söylüyor.

Olmaz! *Kassas* deniyor bunlara, kıssa anlatan kimseler. İslâm'da bu makbul bir meslek değil. Neden?.. Sözünün mesnedini düşünmeden, ağzından doğru çıkmasına dikkat etmeden ve mesnedsiz, kaynaksız, râvîsiz anlatıyor. “Onlardan sakının!” diyor Peygamber Efendimiz.

İşte bu, bizde hadis ilmi gibi, tarih ilmi gibi, fıkıh ilmi gibi, bütün diğer ilimlerde bilgilerin öyle kelime kelime, harf harf çok muntazam bir şekilde gelmesini sağlayan bir tavsiyedir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz, bir söz rivayet edilirken,

söylenirken, doğru söylenmesini istiyor. Öyle değiştirerek öncelikli, sonralıklı söylenmesini uygun görmüyor. Mesela:

“Nasreddin Hoca şöyle söylemiş...”

Be kardeşim, onu Nasreddin Hoca söylemedi, o Peygamber Efendimiz’in hadis-i şerifi. Niye Nasreddin Hoca’nın diyorsun?.. Veyahut “Şu söyleymiş!” diyor. Hayır, öyle değil, öteki türlü, şöyle... Niye sen onu ters söylüyorsun?..

Böyle halk arasında garip garip, çok acayip, hatta korkunç, hatta cinayet gibi şeyler duyuyoruz. Bugün çok korkunç bir şey duydum. Çok taze duyduğum için üzerimde çok etki uyandırdığı için söyleyeceğim:

Bir köye birileri gelmiş, halka tavsiyelerde bulunmuş. Bu masal değil, uydurma değil, bugün duydum. Orada bulunan birisi bana söyledi. Köyelerine birisi gelmiş, çok affedersiniz, mazur görün:

“Geceleyin ibadet yaparken kişi çırılçıplak soyunacakmış da, öyle ibadet edecekmiş...”

Bre insafsız şeytan, ne diyeyim şimdi ben buna?.. Böyle vaaz esnasında söylenmez ama, yeri geldi, misal olarak naklettim. Nereden

ıkarttın bunu?.. Sonra ne faydası var?.. Din namına ne kadar saçma, aklabanlık... Soyunacakmış, çırılçıplak olacakmış, öyle ibadet edecekmiş... Ne yapmak istiyor, köylüyü nasil kandırmak istiyor?..

Buradan, bu hadis-i şeriften şunu söyleyip sözümü kapatmak istiyorum, sevgili Akra dinleyicileri: Siz kendiniz bir sözü dinlerken mesnedini sorun!.. Daha doğrusu mesnedli sözleri dinleyin!.. şimdi ben size hadis-i şerif okuyorum; hadis-i şerifin sayfası belli, kaynağı belli, rvsi belli... Tamam, bunu dinleyin!.. Kur’ân-ı Kerîm’in tefsirini dinleyin!..

Ama falanca kitap... Kim yazmış? Bu adamın bu konudaki bilgisi ne, salâhiyeti ne?.. Bu konudaki yetkisi ne, niyeti ne?.. İy i niyetli mi, kötü niyetli mi, bilgili mi, bilgisiz mi, bunak mı?.. Sözleri karıştıran bir kimse mi, alt st eden kimse mi?.. Aldatan insan mı, para toplamak isteyen insan mı?.. Bunlar çok önemli!..

Bir kere doğru sözleri dinleyin, doğruyu söyleyen insanları dinleyin!.. Bir de sözlerin kaynağını araştırın, sağlam kaynaklardan söz alın!.. Mesnedsiz söz söyleyenlere lütfen hiç

yüz vermeyin, itibar etmeyin de fitne ve fesatlar yayılmasın, cahillik kök salmasın...

Yanlış şeyler kök salıyor, yerleşiyor; sonra herkes onu dini kaide sanıyor. Diyorsun mesela, birisine:

“Harama bakmak günahtır. Sakın ha gözünü çevirip de yabancı bir kimseye böyle bakma!” diyorsun.

Sırta sırta diyor ki:

“Güzele bakmak sevaptır.”

Fesübhânallâh! Nereden çıkarttın?.. Allah’ın yasak kıldığı, harama baktığı için günaha girecek dediği bir şeye, “Güzele bakmak sevaptır.” diye cevap verilir mi?..

Allah Teâlâ Hazretleri Kur’ân-ı Kerîm’de, “Nâ-mahreme bakmayın!” diye emrediyor, bu da çıkmış diyor ki: “Güzele bakmak sevaptır.” Günahı sevap diye söylüyor. Ne kadar korkunç bir değıştirme...

Bir de çok yaygın bir söz daha hatırıma geldi, onu da söyleyeyim:

“Zaman sana uymazsa, sen zamana uy!”

Pek çok kere duymuşsunuzdur. Belki, “Hah, Hocam ben de böyle bir şey duydum.” diyeceksiniz. Zaman sana uymazsa, sen

zamana uyacakmışsın... Nerede kullanıyorlar bunu?.. Yâni, toplum içindeki akımlar ne tarafa doğru akıyorsa, sen de öyle yapacakmışsın... Paris modası, Berlin modası, Amerikan modası, Ceymis Bond modası, Klark Keybil modası... Bilmem kimin saç tipi, bilmem kimin bıyık tipi, bilmem kimin sakal tipi... Zaman böyle akıyor, moda böyle...

Öyle şey olur mu, ne kadar saçma!.. Müslüman beyefendi, Müslüman hanımefendi öyle bir giyindi, öyle bir zamana uydu ki, Müslüman olduğunu ispat etmek için bin tane şahit lazım!.. Bunun Müslümanlığa benzer bir hali kalmadı. Yaşamı, giyimi, kuşamı, evi, barkı, konuşması, çalışması, kazanması, harcaması; tamam, işte tam zamana uydu... Öyle şey mi olur?.. Allah'ın emirleri var, yasakları var...

Allah'ın emirleri ve yasakları kesindir. Peygamber Efendimiz'in peygamber olduğu zamandan, dünyanın bozulacağı ahir zamana kadar, kıyametin kopacağı zamana kadar Kur'ân-ı Kerîm'in hükmü bakîdir. Peygamber Efendimiz'in tavsiyeleri bakîdir. Bunlar değişmez.

Allah Teâlâ Hazretleri, “Sabah namazını kılın!” diye emretmiş. Peygamber Efendimiz hadis-i şeriflerde tavsiye etmiş.

“Efendim, şimdi bu devirde gece geç vakitlere kadar çalışılıyor. Ben sizden sabah namazı kılmayı kaldırdım!”

Sen kim oluyorsun, nasıl kaldırırsın, sen kimsin?.. Allah’ın emri, o namazın güneş doğmadan evvel kılınmasıdır. Peygamber Efendimiz öyle kıldı, evliyâullah öyle kıldı, din kitaplarımızda böyle yazılıyor; sen kim oluyorsun?..

Hâsılı saçma sapan kurallar, saçma sapan bilgiler, saçma sapan felsefeler, saçma sapan, mesnedsiz sözler, tavsiyeler... Bak Peygamber Efendimiz ne buyuruyor:

“Böyle söyledikleri sözün altını üstüne getiren, önünü sona, sonunu öne getiren, karıştıran ve hata eden kimselerden aman sakının! Onları dinlemeyin!” buyuruyor.

Kimi dinleyeceğiz?.. Alimi dinleyeceğiz, müttakî âlimi dinleyeceğiz. Kur’ân’ı bilen, hadis-i şerifi bilen, onları uygulayan, takvâ ehli, sapasağlam insanları dinleyeceğiz. Böyle ne idüğü belirsiz, dini bilgisi olmayan,

sonradan çıktı, zıp çıktı kimselerin sözünü dinlemeyeceğiz. Her haberin kaynağını araştıracağız, sağlam kaynaklardan haber alıp, dinimizi sağlam kaynaklardan öğreneceğiz. Bu işin şakası yoktur. Yanlış öğrendiği zaman sonucu çok feci olacağından, cezası büyük olacağından, yanlış bilgi edinmemeye çok dikkat etmek gerekiyor, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Allah Teâlâ Hazretleri hepimizi hayırlı ilimlerle, güzel ilimlerle, doğru ilimlerle bilgilendirsın... Dinimizi güzel bilen kullarından eylesin...

Dünyevî bilgileri de şöyle sapasağlam bir akılla, zevkle, güzelce öğrenen; hurafeden, yalandan, dolandan uzak, sapasağlam bilgilere sahip olan; zamanın bilgilerini de öğrenen, aydın kafalı, aydın gönüllü, ama Kur'ân-ı Kerîm'e sımsıkı bağlı, Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesini bilip, Efendimiz'in yolundan yürümeye son derece dikkatli kimseler eylesin...

Hakkı hak olarak görüp, ona uymayı nasip eylesin... Bâtılı bâtıl olarak görüp, teşhis edip,

anlayıp, ondan da sakınmayı, korunmayı nasip eylesin...

O olayı anlatan şahıs dedi ki:

“Ben ürperdim, onların yanına gitmedim.”

Böyle abuk sabuk, geceleyin çırılçıplak soyunacak da, öyle ibadet edecek falan gibi şeyler... Halbuki biliyorsunuz, namazda örtünmesi gereken yerleri örtmek, namazın farzlarından biri. Setr-i avret, istikbâl-i kible falan diye duymuşsunuzdur. Namazı kılmak için şart bu... Bu da tutuyor, aksini söylüyor; yâni aldatıyor. Kim bilir ne maksadı var?..

Aman böyle uydurucu hikâyecilere, yalancılara, saçmacılara uymayın, kapılmayın!.. (*İyyâküm ve'l-kussâs*) veya (*İyyâküm ve'l-kassâs*); *kussâs* olsa daha iyi, çünkü *ellezîne* diye cemi yapılmış. “Böyle mesnedsiz söz söyleyip de, hikâyelerle halkı oyalayanlardan sakının!” diyor. Onları dinlemeyecek insan.

Hoşuma giden bir şeyi de anlatayım: Umre veya hac münasebetiyle Mekke’de Mescid-i Haram’a, Kâbe-i Müşerreffe’ye gidiyoruz; ya da Medine-i Münevvere’de Peygamber Efendimiz’in Mescid-i Saadetine gidiyoruz,

başka mescitlere gidiyoruz. Oralarda bakıyorum, açıyorlar bir kitabı, okuyorlar. Kitabın adı belli, falanca büyük âlimin yazdığı hadis kitabı, tefsir kitabı... Mesela, b. Kesir'in tefsirini okuyor. Veyahut falanca zât-ı muhteremin falanca sağlam eserini okuyor. Tamam...

Sağlam eser okuyorlar, öyle abuk sabuk, çürük çarık şeylerle meşgul olmuyorlar. Güzel... İlme önem vermek, ilmin sağlam olmasına dikkat etmek çok çok mühim bir nokta. Efendimiz bu hadis-i şerifte bunu anlatmış oluyor.

O halde bizim de bir seçme kabiliyetimiz olmalı!.. Yâni yumurtanın tazesini, domatesin iyisini, meyvenin tatlısını, hoş kokulusunu çarşıda pazarda ayıramazsa insan, eve gelince hanımı ne der?..

“Bak neler almışsın, çürük şeyler almışsın! Kart fasulye almışsın, çekirdekli acı patlıcan almışsın, bilememişsin...” der.

Çarşıdan pazardan nasıl her şeyin güzelini seçmesini öğrenmemiz gerekiyorsa, bilgilerin de güzellerini seçelim. En güzel bilgileri Allah sizlere nasip etsin... En güzel hayırlı işleri

yapmayı nasip etsin... En sevdiği, en güzel kullarından eylesin... Dünyada ahirette yüzünüzü ak eylesin... Cennetiyle cemâliyle cümledenizi, cümlemizi beraberce müşerref eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Cumanız mübarek olsun...

es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berakâtühû.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

18 Recep 1417 / 29 Kasım 1996

AKRA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

